

LMŠ

- 1. Kakšen je po vašem mnenju pomen Ekonomsko socialnega sveta danes? Kako vidite vlogo ESS v času epidemije in kako vidite vzroke za njegovo blokado? Kakšni bodo vaši koraki v zvezi s tem? Ali (in če da, kako) boste zagotovili obnovitev socialnega dialoga na ravni države in ali boste zagotovili ponovno delovanje ESS? Kakšno je vaše stališče o ustreznosti Pravil o delovanju ESS in o pomenu Resolucije DZ o normativni dejavnosti?**

Aktualna vlada je pomen ESS oslabila tako z zavlačevanjem imenovanja svojih članov na samem začetku mandata kot tudi z zgolj navideznim dialogom o svežnjih PKP ter odsotnostjo dialoga o izrazito pomembnih zakonih (o demografskem skladu, o dolgotrajni oskrbi ...). Da je bil dialog zgolj farsa oziroma sam sebi namen, je bil pogost vtis in tudi očitek.

V LMŠ napovedujemo oživitev socialnega dialoga, in sicer z doslednim uvrščanjem vprašanj in ukrepov, povezanih z ekonomsko in socialno politiko, na seje ESS ter – še pomembneje – z upoštevanjem predlogov obeh partnerjev. Zavedamo se namreč, da to lahko kakovost zakonodajnih rešitev izboljša, hkrati pa čim višja stopnja soglasja socialnih partnerjev socialni in ekonomski politiki daje večjo težo.

Pravila o delovanju ESS so ustrezna, če jih nekdo že v samem izhodišču sploh želi upoštevati.

- 2. Ali boste predlagali sklenitev socialnega sporazuma? Če da, v kakšnem vsebinskem obsegu in za kakšno obdobje?**

Zagotovimo vam lahko, da smo mnenja, da je socialni sporazum dobra podlaga za sodelovanje. Torej, da bomo predlagali sklenitev. Ker menimo, da bomo dobili mandat za prihodnje štiriletno obdobje, bomo za ta čas tudi predlagali sklenitev socialnega sporazuma.

- 3. Kako boste spodbujali kolektivno dogovarjanje ter krepitev in delovanje socialnih partnerjev in kako boste zagotovili večjo pokritost zaposlenih s kolektivnimi pogodbami?**

Seveda bomo kot Vlada spodbujali sklenitev kolektivnih pogodb. Vendar ta ureditev sodi v dogovor med sindikati in delodajalci. Ker so na vsakem področju specifične, je sklenitev kolektivnih pogodb v interesu obeh sodelujočih strani.

- 4. Ali boste spreminjali ureditev reprezentativnosti sindikatov in ali boste predlog sprejemali ob pogoju soglasja sindikalnih central? Ali boste sprejeli predlog zakona o reprezentativnosti delodajalskih organizacij?**

Spremembe na področju reprezentativnosti sindikatov so potrebne, nastajanje vedno novih – četudi se sindikalne vrste hkrati osipajo – to zgolj potrjuje. Zakona o reprezentativnosti ne bomo spreminjali enostransko, pač pa v sindikalnem dialogu, poleg tega namen sprememb tudi ni in ne bo zdesetkati sindikalne vrste, niti ne bo šlo (kar je bila sindikalna ocena ob poskusu iz julija 2016) za frontalni napad na predstavnike zaposlenih. Ne dvomimo, da se nujnosti sprememb zakona zavedate tudi v sindikatih, saj

zdajšnja ureditev sindikatom z več člani pogosto daje enako težko kot tistim z manj člani.

Smiselna je tudi ureditev reprezentativnosti delodajalskih organizacij.

5. Kako se boste lotili konsolidacije javnih financ, zlasti zmanjševanja proračunskega primanjkljaja in javnega dolga? Ali dopuščate poseg v pravice iz socialnih zavarovanj, socialne transferje, plače v javnem sektorju ali zmanjševanje števila zaposlenih v javnem sektorju z odpovedmi iz poslovnega razloga?

Posegom v našete pravice nasprotujemo. Izkušnje finančno-gospodarske krize izpred desetletja kažejo, da takšno varčevanje krizo le še pogloblja. Najprej bomo preučili odhodkovno stran proračuna in nepotrebne izdatke znižali ali črtali. Po drugi strani bo treba sanirati prihodkovno stran, denimo s popravki novele zakona o dohodnini. V programu napovedujemo razbremenitev vseh plač, tudi 14., naj spomnimo naša vlada je razbremenila regres, zato smo nižji obdavčitvi stroškov dela naklonjeni. Prepričani smo, da je načinov razbremenitve plač več in da vlada v zakonu o dohodnini ni izbrala pravega. Ureditev, predvidena za prihodnja tri leta, potrebuje nujne finančno vzdržne popravke. Prav tako smo kritični do ostalih sprememb zakona o dohodnini, razbremenitvam, namenjenih bolj situiranim oziroma bogatejšim – gre za znižano obdavčitev obresti, dividend, dobičkov, kapitala, oddajanja nepremičnin v najem. Ob aktualni javnofinančni sliki ni bilo nobenega razloga za krčenje prilivov z znižanjem davkov na »bonitete« bogatih. Pri tem napovedujemo popravke, da bi bil izpad prihodkovne strani nižji in bi tako več sredstev ostalo za socialno varnost. Uvedbe socialne kapice ne podpiramo.

6. Ali razmišljate o uvedbi obveznega prenehanja pogodbe o zaposlitvi po določeni starosti? Če da, na kakšen način? Na kakšen način naj bi bilo to v razmerju do možnosti opravljanja dela po upokojitvi?

Ne.

7. Kakšno je vaše stališče glede ustreznosti Zakona o delovnih razmerjih? Ali ga nameravate spreminjati (in če da, kako)?

Vsak predpis potrebuje prilagoditve in modernizacijo. Naše mnenje je, da bi vsak zakon po določeni dobi uporabe potreboval evalvacijo. Če ta pokaže, da so spremembe nujne, jih je treba izvesti. Ker pa sprašujete o tako imenovani »delavski ustavi«, bi zakon spreminjali le po dogovoru, da so spremembe nujne in sicer med socialnimi stranmi.

8. Ali nameravate spremeniti ureditev odpovedi pogodbe o zaposlitvi? Če da, kako?

Kot smo napisali v odgovoru na prejšnje vprašanje, je za spremembo potreben socialni dialog. Mogoče bi poudarili, da bi predlagali, da se za vse delavce, tudi tiste, ki so zaposleni v javni upravi, uporablja večinsko ZDR-1.

9. Ali nameravate podpreti spremembo Zakona o delovnih razmerjih, ki je bil vložen kot ljudska iniciativa in ki preprečuje zlorabo instituta izdaje opozorila pred odpovedjo pogodbe o zaposlitvi?

Policijski sindikati so s sprožitvijo tega vprašanja odprli temo, ki bi jo bilo nujno predhodno uskladiti tudi med socialnimi partnerji. Delodajalec lahko upravičeno opozori delavca, če se ne drži zakonov internih aktov, sklenjene pogodbe o zaposlitvi itd. Za odpoved pa mora legalnost uporabe opozorila kasneje delodajalec dokazati pred sodiščem. V kolikor se na sodišču dokaže, da je prišlo do zlorabe instituta izdaje opozorila pred odpovedjo s strani delodajalca, pa je potrebno zaostri sankcije za le-tega.

10. Kako rešiti problem uravnilovke in razmerje do minimalne plače v javnem in zasebnem sektorju?

Strokovno gledano gre za izjemno kompleksno situacijo, ki je na kratek rok ni moč odpraviti. Seveda bi bilo enostavno, če bi lahko vsem delavcem zagotovili kot najnižjo minimalno plačo in vsem enako dvignili plačo za naslednje razrede. Pa se vsi zavedamo, da takšne rešitve ne bo, ker stane veliko. Na zelo težak in dolgoročen izziv odgovarjamo s ključno smernico v enem in drugem sektorju, ki pa seveda za seboj potegneta število opravil in aktivnosti, ki jih je potrebno izvesti, da bo to zares delovalo. Torej na eni strani je potrebno v gospodarstvu doseči dvig minimalne plače, ki omogoča dostojno preživetje s sistematičnim in postopnim dviganjem dodane vrednosti gospodarstva, ter na drugi strani izvajati vse potrebno za stroškovno in učinkovito delovanje javnega sektorja. Le na ta način bo mogoče v srednjeročnem do dolgoročnem obdobju priti do uravnoveženega razmerja plač v obeh sektorjih.

11. Kako vidite prihodnost sistema plač v javnem sektorju? Boste ohranili enoten sistem plač v javnem sektorju? Kako boste vzpostavili porušena razmerja? Boste nadaljevali s prakso urejanja posameznih elementov v področnih zakonih? Boste sklenili normativne dele KP tam, kjer jih ni? Boste zagotovili usklajevanje vrednosti PR z inflacijo? Kako boste reševali deficitarnost zaposlenih na posameznih področjih?

Plačni sistem mora ostati enoten, kar pa ne pomeni, da ne potrebuje popravkov.

Po parcialnih potezah aktualne vlade in zaradi posledičnih zahtev preostalih sindikatov bo treba najprej vzpostaviti dialog z vsemi sindikati.

Za skupno mizo bomo pregledali uvrstitve vseh poklicev v plačne razrede in razmerja med njimi. Treba se bo odločiti: ali zvišati plačno lestvico z zdaj najvišjega, 65. razreda ali pa – nasprotno – plačno lestvico začeti z minimalno plačo v 1. razredu. Predvsem pa bo treba začeti usklajevati vrednost plačnih razredov, ki so že leta enake.

Glede usklajevanja z inflacijo želimo spomniti na plačni dogovor, sklenjen decembra 2018, ki določa, da morajo vlada in sindikati doreči način tega usklajevanja.

Problem deficitarnosti je potrebno nasloviti vsaj na dva načina, ponekod bodo nujne dodatne zaposlitve, rešitev je tudi v prekvalifikacijah.

12. Kdaj in s kakšnimi izhodišči se boste lotili pokojninske reforme? Boste upoštevali usklajena izhodišča socialnih partnerjev? Ali podpirate vezavo pogojev za upokožitev na podaljševanje življenjske dobe?

V LMS se zavedamo, da imamo slabe demografske napovedi. Za ohranitev stabilnosti pokojninskega sistema in zagotovitev dostojnih pokojnin, ki morajo preseči prag tveganja revščine, bo reforma nujna, vendar z začetkom veljavnosti šele čez 10 ali 15 let. Mladim bomo omogočili čim hitrejši vstop na trg dela, delovna mesta prilagodili starejšim, krepili dodano vrednost, ustanovili pokojninsko-demografski sklad in spodbujali vplačila v 2. in 3. steber. O upokožitveni starosti in morebitnem podaljšanju pokojninske dobe pa je potrebno odpreti razpravo z vsemi deležniki in nato sprejeti skupno dogovorjeno odločitev, kako naprej z reformo.

13. Ali boste posegli v zadnjo novelo Zakona o dohodnini in če da, v katerem delu in na kakšen način? Če v ureditev dohodnine ne boste posegali, s čim boste nadomestili izpad oziroma katere dejavnosti/storitve/transerje iz proračuna boste na ta način manjšali?

Odgovor je vključen v odgovor pod vprašanjem številka 5.

14. Kako boste zagotovili dolgoročno vzdržnost zdravstvene blagajne? Ste pripravljeni zagotoviti sistemsko sofinanciranje zdravstvene blagajne iz proračuna v primeru presežka odhodkov nad prihodki? Ali boste sprejeli zakon o ukinitvi dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja in kako boste pokrili manjkajoča sredstva iz tega naslova? Ali boste predlagali spremembo organov upravljanja ZZS in zmanjševali vlogo socialnih partnerjev pri upravljanju zavodov s področja socialnih zavarovanj?

Glede pripravljenosti zagotoviti sistemskega sofinanciranja zdravstvene blagajne iz proračuna, če bi bili odhodki višji od prihodkov, je odgovor pritrdilen.

Ukinitev dopolnilnega zavarovanja napovedujemo že ves čas. Prenesli ga bomo pod obvezno zavarovanje, s čimer bi sredstva, ki so danes dobički zavarovalnic, ter sredstva, potrebna za njihovo delovanje, prenesli v javno blagajno, s tem pa okrepili javno zdravstvo in – zdravje ljudi. Hkrati bi uvedli solidarnostno lestvico, saj ni pravično, da za nekaj, kar je tako rekoč obvezno, vsi plačujejo enako. Po novem bo višina premije odvisna od socialnega statusa posameznika.

Spremembam, povezanim z organi upravljanja, smo naklonjeni, usmerjene pa morajo biti predvsem v to, da se zagotovi optimalnejše upravljanje in kvalitetnejši nadzor nad tem, kako se javna sredstva razporejajo in uporabljajo.

15. Ali boste sprejeli Pravilnik o poklicnih boleznih? Kdaj?

Vsekakor se zavedamo težave glede priznavanja poklicnih bolezni, zato bomo sprožili postopke za sprejem novega pravilnika. Primerjalno v RS poklicnih bolezni (razen azbestnih, za katere obstaja poseben zakon) sploh ni. A vsi vemo, da so. Zato je ukrepanje nujno in sprejem pravilnika bo ena izmed naših priorit.

16. Ali podpirate skrajševanje polnega delovnega časa in če da, kako ga boste uvedli ali spodbujali njegovo uveljavitev?

Slovenija je edina država v EU, v kateri se čas za malico šteje v delovni čas, kar pomeni, da ne delamo 40 ur na teden, temveč 37,5 ure, in po tem kazalniku sodimo med države z najmanj delovne obveznosti. Tehnologija resda napreduje, a Slovenija je pri uvedbi teh tehnologij še v zelo zgodnji fazi, zato večina panog delovnega časa še ne more skrajševati. Pri tem moramo upoštevati tudi, da je kriza na trgu dela vse hujša in da podjetja vse težje dobijo delavce z ustreznimi kompetencami. Dodatno skrajševanje delovne obveznosti bi tako le še poglobilo njihove težave in dodatno omejilo njihove razvojne možnosti.

17. Kako si predstavljate povezavo med izobraževalnim sistemom in potrebami na trgu dela? Ali boste administrativno posegali v število razpisanih vpisnih mest v posameznih visokošolskih programih ali na kakšen drug način vplivali na število vpisnih mest? Na kakšen način in v kakšnem obsegu boste zagotovili povečevanje sredstev za visoko šolstvo in raziskovanje in predvsem s kakšno dinamiko? Ali boste pristopili k sklenitvi kolektivne pogodbe za visoko šolstvo, ki bi uredila delovno pravne specifikne na tem področju?

Ad hoc administrativni posegi v sistem in vpisna mesta ter neracionalno podeljevanje visokošolskih koncesij gotovo nista ukrepa, ki sta učinkovita. Podpiramo regionalizacijo Slovenije in tudi, da se temu primerno krepí javni visokošolski prostor na regionalni ravni, vendar je to potrebno početi smotrno ter tam, kjer za to obstajajo kapacitete, z jasnim pogledom v prihodnost, ali bodo ti novi visokošolski zavodi odgovarjali na izzive, ki so pred nami. Brez ustrezne strategije in posodobitve programov ne bo mogoče odgovoriti na prihajajoče potrebe trga dela in Družbe 5.0; že danes vemo, da bo prihodnost interdisciplinarna in zato rokohitrške rešitve niso primerne.

Potrebno je spremeniti Zakon o visokem šolstvu in podzakonske akte za zagotovitev boljše izvedbe in ustreznega financiranja raziskovalne in izobraževalne dejavnosti, spodbujanja razvoja trajnostnih delovnih mest in mednarodnega sodelovanja v visokem šolstvu. Na novo je potrebno opredeliti vlogo akademika na univerzi. Dodatno izpostavljam še dve rešitvi:

1. Posodobitev javnih politik izobraževanja in zakonsko-regulativnega okvira, tudi z ustrezno sistemsko umestitvijo medsektorskega sodelovanja in medsektorske mobilnosti.
2. Izdelava Strategije zaposljivosti diplomantov v povezavi s kariernim razvojem, zaposlovalnim okoljem in mednarodnim sodelovanjem.

V zvezi s področjem raziskovalne dejavnosti smo v našem programu pripravili številne rešitve. Povečanje vlaganj preko 1 % BDP, kolikor predvideva sedanji zakon, ki je nastajal v vladah Mira Cerarja in Marjana Šarca in bil zdaj končno sprejet. Posodobiti finančne instrumente ARRS (novi projekti, veliki projekti, širitev mehanizma Pečat odličnosti za dobro ocenjene evropske projekte itd.). Povečati sredstva za investicije v opremo in stavbe inštitutov, ki so dotrajani. Okrepiti ARRS kot neodvisno agencijo, ki na transparenten in mednarodno primerljiv način skozi evalvacijske postopke deli denar za znanost (tega nikjer ne počne vlada, le pri nas!). Vzpostaviti novo agencijo (ali instrumente), ki bo po celotni lestvici TRL financirala družbeno najbolj aktualne misije (zelena mobilnost, raziskave raka, krepitev parlamentarne demokracije ...). V nadaljevanju vam posredujemo naše rešitve:

1. Vzpostavitev novega ministrstva za znanost, digitalno preobrazbo, razvoj in visoko šolstvo.
2. Povečanje javnih vlaganj v znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost. Do leta 2026 je treba vsako leto zagotoviti dodatnih vsaj 100 milijonov evrov (do ciljnega 1,5 % BDP), celotna vlaganja v znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost pa je treba zvišati na najmanj 3 % BDP. Spodbujanje zasebnih vlaganj z ohranjanjem komplementarnih fiskalnih ukrepov ter s poenostavitvijo postopkov njihovega priznavanja.
3. Zagotavljanje pogojev za razvoj znanstvenih disciplin na vseh stopnjah – od temeljnih do visoko aplikativnih raziskav na zadnjih stopnjah lestvice tehnološkega razvoja.
4. Posodobitev zakonskih in podzakonskih predpisov s področja znanosti, raziskovalne in inovacijske dejavnosti ter zagotovitev organizacijske, finančne in kadrovske avtonomije znanstvenega raziskovanja v javnem sektorju.
6. Implementacija in posodabljanje ambiciozne razvojne strategije (Raziskovalna in inovacijska strategija RS, Nacionalni program visokega šolstva, sodobna industrijska strategija ipd.) z ukrepi v akcijskih načrtih vlade.
7. Preoblikovanje agencije za raziskovalno dejavnost v sodobno agencijo ter posodobitev umestitve prioritet, proračuna, evalvacijskih postopkov in finančnih instrumentov. To bo omogočilo razvoj znanosti na pglavitnih področjih.
8. Krepitev in spodbujanje avtonomnih raziskav »od spodaj navzgor« in prioritiziranih raziskav z velikimi interdisciplinarnimi projekti.
9. Okrepitev vlaganja v vrhunsko infrastrukturo in opremo.
10. Okrepitev modularnosti, prožnosti, prilagodljivosti ter povezljivosti znanosti in visokega šolstva.
11. Razvoj sistema in instrumentov (agencije), ki bodo po celotni lestvici TRL spodbujali in financirali tiste prioritete ali »misije«, h katerim se bo družba usmerjala.
12. Krepitev raziskav za inovacije kot pglavitnega gonila napredka družbe.
13. Vzpostavitev tesnejšega sodelovanja med izobraževalnimi institucijami in gospodarstvom za sooblikovanje in soustvarjanje izobraževalnih programov, ki bodo sledili sodobnim trendom in ustrezno pokrivali potrebe po kompetencah razvojno naravnane gospodarstva. Obuditev in nadgraditev programa Mladi raziskovalci v gospodarstvu in javnem sektorju.

18. Na kakšen način boste spodbujali vseživljenjsko izobraževanje in vlaganje v znanje in veščine zaposlenih, zlasti na področju digitalnih veščin?

Hiter razvoj v gospodarskem, tehnološkem in širšem družbenem okolju narekuje vseživljenjsko izobraževanje in usposabljanje zaposlenih v vseh sektorjih, zlasti v izobraževalnem. Vstopne pogoje za izvajanje vzgojno-izobraževalnega dela in programe vseživljenjskega izobraževanja je treba posodobiti tako za zaposlene v vzgoji in izobraževanju kot za tiste, ki so na trgu dela, a njihove kompetence niso več ustrezne.

Naše rešitve so naslednje:

- Razvoj prožnejših oblik vključevanja zunanjih deležnikov v izobraževanje.
- Umestitev digitalnih znanj v učne načrte.
- Prenova vsebine in izvajanja strokovnega izpita za zaposlene v vzgoji in izobraževanju.
- Zagotovitev materialnih, kadrovskih in finančnih pogojev za čim hitrejšo prilagoditev izobraževanja potrebam gospodarstva in družbenih podsistemov (zdravstvo, šolstvo ipd.).

- Zagotovitev kompetenčnih platform po posameznih področjih na podlagi prepoznanih kompetenc prihodnosti v nenehnem dialogu z vsemi ključnimi deležniki (gospodarstvo, izobraževanje, znanost, delo ipd.).
- Zagotovitev organiziranega sistema dokvalifikacij in prekvalifikacij kot osnove vseživljenjskega učenja ne glede na starostno skupino.

19. Kakšno je vaše stališče glede ustreznosti veljavnega Načrta za okrevanje in odpornost? Kaj bi spremenili (če kaj) v smislu njegovih strateških usmeritev in konkretnih investicij? Ali boste revidirali NOO, opravili krog pogovorov in usklajevanj s socialnimi partnerji, ki je umanjkal in skladno s tem predlagali potrebne spremembe?

Veljavni NNOO je neustrezen, sprejet je bil na način zaprtega kroga in ne po posvetu s številnimi deležniki, zato ga je potrebno spremeniti in dopolniti v smer zelenega prehoda, digitalizacije in investicij na področju znanosti in raziskav, pred tem pa opraviti pogovore in usklajevanja s socialnimi partnerji. Izvedli bomo pregled izvedljivosti Nacionalnega načrta za okrevanje in odpornost (NNOO), ga prilagodili strateškim razvojnim prioritetam Slovenije, kjer bo to potrebno in možno. Potrebna je zagotovitev skladnosti uresničevanja ukrepov, povezanih s porabo sredstev, z merili EU (37 odstotkov za podnebne cilje in 20 odstotkov za digitalne cilje) ter izvedba reform, ki so del NNOO.

20. Kako si predstavljate zeleni prehod v Sloveniji in kako boste pri tem upoštevali položaj energetske intenzivnih dejavnosti in zaposlenih v teh dejavnostih (npr. papirna dejavnost)?

Energetska samozadostnost, ki jo zagovarjamo v LMŠ, v večji meri lahko dosežemo samo z doslednim uresničevanjem ciljev »Zelenega dogovora« in razpršitvijo virov energije. Torej, izkoristek vseh potencialov obnovljivih virov energije (voda, sonce, veter, zemlja-geotermalni viri in tudi možnosti uporabe plimovanja za pogon podvodnih turbin). Podpiramo izgradnjo hidroelektrarn na Srednji Savi, smo pa in bomo tudi v prihodnje nasprotovali HE na Muri. Na tem mestu velja omeniti geotermalno energijo, s čimer pozimi dosežemo efekt ogrevanj, v toplejših mesecih efekt hlajenja. Prav gotovo bo potrebno nadomestiti izpad po zaprtju TEŠ 6. Pri jedrski energiji bo potrebna široka javna razprava, pri čemer je nujno treba prisluhniti tudi stroki. O končni odločitvi pa morajo na referendumu odločati državljanke in državljani, kajti ne želimo si ponovitve zgodbe TEŠ 6. Ob zelenem prehodu je potrebno zagnati projekte za revitalizacijo in ustrezno subvencionirati »oškodovane« dejavnosti glede na upravičenost do sredstev sklada za pravični prehod zaradi energetske izrabe degradiranih območij. Zagnati bo potrebno razvojne projekte na področju podjetništva z novimi trajnostnimi delovnimi mesti, R&R in digitalizacijo, razvoj lokalne javne gospodarske infrastrukture ipd.

V LMŠ se na primer strinjamo, da se fosilnih goriv ne sme subvencionirati. Ob tem je potrebna previdnost, in sicer zaradi socialne dimenzije, ki jo ima ELKO pri ogrevanju stanovanj ranljivih skupin. Tem bo treba pomagati v okviru ukrepov za preprečevanje energetske revščine ali pa pri opuščanju subvencij za fosilna goriva, kot je ELKO, zagotoviti, da jih to ne bo pahnilo v energetske revščine oziroma jim pretirano povečalo stroška ogrevanja. Možnost je tudi pomoč pri menjavi energenta za ogrevanje z bolj trajnostnim virom.

21. Ali, in če kdaj, boste sprejeli Zakon o evidencah s področja dela z namenom omejitve preseganja omejitev glede dela preko polnega

delovnega časa, dnevnega, mesečnega in letnega najvišjega dopustnega števila ur?

Z vašo pobudo za ureditev tega področja se strinjamo. Menimo sicer, da ne gre za zahtevne spremembe in bi bile lahko hitro uveljavljene.

22. Ali boste spremenili davčno obravnavo nadomestila za uporabo lastnih sredstev pri delu na domu, da ne bo odvisno od plače posameznika? Ali boste pristopili k enotni ureditvi dela na domu v javnem sektorju, zlasti nadomestila za uporabo lastnih sredstev, s kolektivno pogodbo za negospodarske dejavnosti?

Navedene vsebine so stvar pogajalskega procesa med delodajalci, delojemalci in Vlado, se pravi stvar dialoga na Ekonomsko-socialnem svetu. Pred podajanjem dokončnega stališča, kako nasloviti to vprašanje, je potrebno opraviti ustrezne izračune ter na podlagi tega oblikovati politiko, kako naprej.

23. Ali boste uskladili že leta neuskklajene zneske v Uredbi o davčni obravnavi stroškov dela in nekaterih drugih prejemkov iz delovnega razmerja? Če da, v kakšni višini (zneski ostajajo neuskklajeni že od leta 2008 dalje)?

Določene spremembe bodo vsekakor nujne, vendar podobno, kot smo odgovorili v prejšnjem vprašanju, velja tudi tukaj opraviti predhodno ustrezne izračune ter se nato odločiti, kako naprej. Ključno je razumevanje, da so navedene vsebine stvar pogajalskega procesa med delodajalci, delojemalci in Vlado, se pravi stvar dialoga na Ekonomsko-socialnem svetu.

24. S kakšnimi ukrepi konkretno se boste lotili (če se boste) problematike prekarnega dela in do kdaj nameravate te ukrepe uveljaviti?

Prekarno delo da, vendar ne za vsako ceno in le za tiste, ki si to želijo. Zmanjševanje prekarnosti s pripravo posebne strategije ter z zagotavljanjem spodbud in certifikatov neprekarnim zaposlovalcem, s krepitvijo nadzora nad prekarnimi oblikami zaposlovanja, z zaostritvijo sankcij za kršitve delovne zakonodaje in informiranjem prekarnih delavcev o njihovih pravicah in možnostih. Ustaviti je treba miselnost, da je zaposleni strošek dela, nedopustno je, da delodajalci varčujejo na plečih zaposlenih, ki jim te atipične oblike ponujajo zgolj zato, ker je to zanje ceneje. Zgled naj pokaže država kot delodajalka v javnem sektorju.

25. Ali se vam zdi omejitev najvišjega nadomestila za čas brezposelnosti ustrezna?

V preteklosti je bila zakonodaja različna, vendar popolnega soglasja na to temo ni bilo. Menimo, da je bistvenega pomena čimprejšnja ponovna vključitev v zavarovanje po izgubi ali prenehanju zaposlitve. O višini nadomestila se je v prihodnje smiselno uskladiti s socialnimi partnerji.

26. Kakšno rešitev boste predlagali za financiranje sistema dolgotrajne oskrbe? Kakšne pomanjkljivosti sprejetega zakona vidite in ali boste izvedli posvetovanje s socialnimi partnerji glede potrebnih sprememb zakona in posledično predlagali spremembe?

Začnemo pri zadnjem – zakon o dolgotrajni oskrbi, ki je – v takšni obliki, kot je – prej breme kot korist, bomo korenito spremenili, seveda v dialogu tako s socialnimi partnerji kot izvajalci dolgotrajne oskrbe ter tistimi, ki jo »živijo«. Med največjimi pomanjkljivostmi vidimo: neopredelitev javne mreže, odsotnost sistemskega vira financiranja, nejasnost, kaj upravičenec za priznano pravico sploh dobi, in pozen začetek izvajanja domala vseh oblik dolgotrajne oskrbe (razen v institucijah).

V LMŠ smo prepričani, da bi vse oblike dolgotrajne oskrbe, zlasti na domu, morali uveljaviti prej, in ne šele julija 2024 (to smo skušali doseči tudi v zakonodajnem postopku, a so bila vsa naša dopolnila zavrnjena). Za tolikšen časovni odlog uveljavitve ni nobenega razloga – razen verjetno finančnega, kajti vlada je ljudem zgolj uzakonila obvezno zavarovanje za DO, jih pa pred volitvami ni upala/hotela jeziti z novim zavarovanjem (glede katerega neznanka ostaja vse). Prav tako pred novembrskimi volitvami očitno ni želela jeziti županov, zato je dolgotrajno oskrbo na domu, katere izvajalke bodo občine, umaknila za več kot 2 leti.

Naše spremembe bodo med drugim šle v smer čimprejšnje uveljavitve vseh oblik dolgotrajne oskrbe, kot zapisano, zlasti tiste na domu, sploh ob dejstvu, da starejši (vemo, da ne gre več zgolj za starejše, ker je nova definicija širša) želijo ostati v domačem okolju, kolikor dolgo je to mogoče.

Glede financiranja: ukinili bomo dopolnilno zdravstveno zavarovanje, ga prenesli v obvezno in uvedli solidarnostno lestvico (po kateri bodo premije odvisne od socialnega statusa). Del teh premij bo namenjen dolgotrajni oskrbi.

27. Ali boste predlagali Zakon o nacionalnem demografskem skladu? Kakšnega? Ali bo temeljil na sprotni porabi premoženja ali na akumulaciji premoženja določeno obdobje? Kakšen bo namen porabe sredstev demografskega sklada? Kakšni bodo njegovi viri in ali boste predlagali kakšne dodatne vire?

Že v času vlade Marjana Šarca smo pripravili vse za ustanovitev demografskega sklada. Te cilje bomo zasledovali tudi v novi vladi. S pokojninsko-demografskim skladom bomo namreč poskušali okrepiti pokojninsko varnost prihodnjih generacij, ko bodo izdatki pokojninske blagajne v bistveno večji meri bremenili državni proračun. V neodvisen, avtonomen pokojninsko-demografski sklad bi se moralo vključiti vso ključno strateško državno premoženje, tako tiste z večinskimi deleži kot tiste z manjšinskimi deleži. Prav tako je potrebno vanj vključiti tudi nepremičnine, na primer vsaj tiste, ki so v lasti državne družbe DSU.

28. Ali podpirate večji pomen socialnih kriterijev, zlasti urejenosti kolektivnih delovnih razmerij s kolektivno pogodbo ter mnenja sindikata pri potencialno izbranih kandidatih v postopkih javnega naročanja? Če da, kako boste to zagotovili?

Sistemi javnega naročanja se ves čas spreminjajo, prilagaja jih tudi EU. Socialni kriteriji so v tem pogledu izrednega pomena, saj je spoštovanje pravic delavcev nujno ves čas zasledovati, zato podpiramo, da se v to smer spremeni področna zakonodaja.

29. Ali (in če kaj) nameravate storiti za izboljšanje letalske povezljivosti RS in ali boste nadaljevali s sedanjim sistemom subvencij cca. 10 milijonov EU na leto v ta namen, brez oprijemljivih rezultatov izboljšanja letalske povezljivosti? Ali razmišljate o ustanovitvi svojega prevoznika oz. ustanovitev skupnega podjetja (jointventure) s kakšnim zasebnim investitorjem?

Smiselno je razmislek o ustanovitvi lastnega prevoznika. Pred tem pa je treba izvesti natančno študijo ekonomičnosti takšnega projekta.